

Izdanje #2

1/7/2016

Priče iz ličkog kraja

Ča se ono usred Brinja beli ?
Il' je vila, il' je gruda sniga ?
Nit je vila, nit je gruda sniga
već su dvori brinjskih
Frankopana

Brinje moje na zelenom bregu, u tebi se
sokolovi legu, i vuci i medvidi, e da !

Zavičajni Klub Stajnica

www.stajnica.com

Uredništvo

Faljen Isus i Marija!

Ča je, je prigrijalo vani? Da kukate ili vam paše vrućina? Ajde malo počinite uz naš novi broj Priča iz ličkog kraja. Je ma znate da se za pripovidtku uvijek najde malo vremena, nu da li?

Evo već je i Petrova iza nas i Jivanja, a sad nam se već i Mandalena primiće. Je ma znam da sad negdi komentirate „Ma niš to ni ča je nekad bilo?“. Joj, narode naš dragi, a nute sebe pogledajte u špiglo, jeste vi kej ča ste nekad bili? Moreš mislit? Ne kaže se zabadava „Nisu došla loša vremena nego se čovik sobistil!“ i to je živa istina.

U ovom broju donosimo vam puno lipih stvari. Nećemo vam sad sve napočetku otkrit. Sad više nema Santa Barbare pa morete lipo malo sest i na miru prolistat ve naše e-novine.

I nemojte zaboravit, ako se čega i sami sitite, ako bi ča tili podilit s nami, kakovu anegdotu ili bilo ča, slobodno nam se javite mi smo vodekara za vas!

Lipo vas pozdravlja uredništvo Priča iz ličkog kraja!

www.stajnica.com

Priče iz Ličkog kraja

Web časopis Ličkih priča i dogodovština žitelja ispod Velike i Male Kapele.

Uredništvo:

Ana Biškupić

Branka Pavlović

Tom Perković (Štenta)

Dizajn & Editing

Tom Perković (Štenta)

Priče iz Ličkog kraja besplatno web izdanje izlazi jednom mjesečno.

Izvor fotografija www.stajnica.com, facebook, internet, privatna arhiva.

©All rights Reserved

Vaši ispod Velike i Male Kapele

Cure i dičaci

P.S Ugasite klime i otvorte prozore i vrata kad pune iz Kapele najbolje oladi :)

Drugi o nama

Prošli put smo vam rekli kadi nas morete nać, www.stajnica.com i www.facebook.com "Priče iz ličkog kraja", e sad ća su rekli drugi o nama?

Super je časopis! Sviđa mi se!"
Jasna Šarić Župan

„Jako dobro! Malo su mi boje ćudne, ali jako lipo što se tekstova tiće!
Sve pohvale! Eto ja sam iskren pa kud puklo da puklo!"
Vlatko Jambrović

„Lijepo ! Još da ima više Brinja! javljajte!"
Nevenka Zorčić

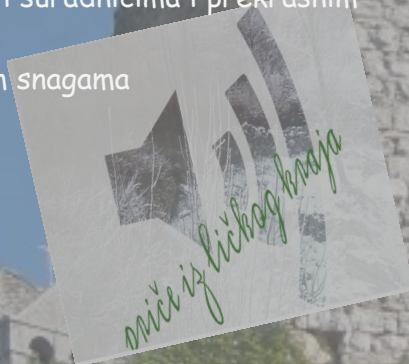
„Ja sam malo na brzinu prelistala, sve pet! Ma ću sve kad mi bude lazno
proćitat. Puno me toga vraća u djetinjstvo... Što reći samo tako
nastavite!"

Biserka Galetić Karlica

Tome moj, svaka ćast na trudu Tebi i suradnicima i prekrasnim
e-novinama.

Širimo se i napredujemo zajedničkim snagama

Nikola Tominac
Predsjednik ZK Stajnica

Danas je tako, a nekada je bilo vako.

Žetva žita u Lici

Pripremljeno: Štenta

U davna vremena žetva i vršidba žita bile su jedne od većih i važnijih poslova u polju koji se vezuju uz našu ličku tradiciju baš vodekara ispod same Velike i Male Kapele.

A ča da Vam kažemo, kako sve ide svojim tokom tako se i ovaj posal zanemario i zaboravio zahvaljujući tom televizoru i tim kompjuterima naši mladi prešli u Evropsku gospodu, delat u polju ajme nedaj Bože da ji ki slučajno vidi, e da da.

A mi ajde da se vratimo kako je nekad bilo, da se prisitimo tog lipoga vrmena. Žetve su se obavljale uz pomoć rodbine i prijatelja, svi bi došli pomoć jedni drugima, ma ji ni trebalo zvat. Znalo se kad će se vršiti i evo ji dolazili pivajuć na sav glas muški i žene, a snjima dica i osobe starije dobi.

„Faljen Isus i Marija i Bog daj sriću, došli smo Vam pomoć“ !

To bi bil pozdrav i time je otpočela žetva. Naši

kosci bi krenuli prvi, kositi šenicu i zob u vaktje, a za njima bi žene srpom skupljale to pokošeno žito ili mi smo zvali klasje.

Kako su bili obučeni?? A lipo, po domaći. Jimali su na sebi pantalone i košulje od domaćega belog platna. Zasukali bi rukave i nogavice, metnuli kajiš oko pasa kaj je držal tombolac i u njemu je bil brus i voda za nabrusiti kosu. Pivalo se bome na sav glas.

Kosim travu otkos pada nigde nima lada

Divojke mi lada prave na otkosu trave !

Za njima bi išli muški i ženske ki su vezali to klasje u snope i mećali sastrane. I tako bi bome uz pismu celo jutro bilo i vrime za popasak i malo odmoriti, prema starim nasim običajima popasak u polju je bila milina. Rastriti stolnjak po mogućnosti kadi blizu lada, ako ga je bilo, i metnut nanjega domaćeg sušenog mesa, slanine, domaćeg sira i putra i pečeni kruv ispod pekve i natočiti dičacima šljivovice i

Danas je tako, a nekada je bilo vako.

to naše prave ispod Kapele. Oni ki su pušili, zamotali bi domaćega duvana, a bome je lipo mirisal, aaaaa Bože lipote.

Poslje bi došla kola i konji. Onda bi se lipo to sve natovarilo i vozi pravo na vršidbu kod vršalice.

Sve bilo sretno i zadovoljno, a danas??

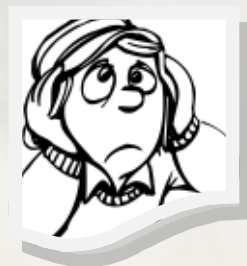
Je došal onaj kombaj upolje???

Ma je prošle godine rekal da ce doć nji tri, a kadiš u druga dva.

Zač je preskočil moj komad, trebal je meni prvome ovršit!

Bome ove godine je puno rastresal i baš nismo zadovoljni,

Ajme ki će ga isčekat, ma ga čekam celo jutro ovde u polju, a odnjega ni traga ni glasa, već mi je baterija pri kraju u mobitelu morala bi ić kući.

A bome je pripeklo, lej moji idedu doli do Senja ma moremo i počekat za kaj dan i ovršit.

Bome slaba godina, žali Bože truda i muke. Baš se ovo više ni ne isplati.

Iz starog albuma

Ča bi Brinje da mu ni Gradine

Pripremila: Marija Draženović

Svaki put kad putujem iz belog Zagreb grada i kad se spušćam niz Kip, uvijek mi pogled puca samo na Gradinu. Ne prođe ni jedan vikend kad dođem a da se ne prošećem po njejem kamenju, pa mi uvijek na pamet pade ki je vo napravil, ki je tud vladal, jesu se gospe u lipi kiklja šepurile ovud? Mislim da je vrijeme da bar nešto saznam o vome..

Gradina ili Sokolac je stari plemićki grad knezova Krčkih. Ali zač se baš kaže Sokolac? Puno je teorij o nazivu. Ne zna se točno vrijeme kad se taj naziv počel koristit. Velidu da je Nikola IV. Frankopan koji je baš iz Brinja vladal brojnim posjedima te slavne obitelji, prije venčanja s Dorotejom Gorjanski poslal u Veneciju na poklon konja i sokola. Možda je Sokolac dobil ime po nekoj drugoj nezabilježenoj priči a možda su se u kuli i kapeli počeli gnjizdit mali sokolići onda kad su taj stari grad svi napustili. Ki će znat..

Sokolac se prvi put spominje u 14. stoljeću. Velidu da je Brinje potpalo pod vlast Frankopana provalom Tatara. Kako je bil lipo napravljen, često je služil za odmor uglednim gostima koji su se spremali na dalek put (nadam se da su im spakovali malo slanine i kruva da ne pregladnidu). Sigurno niste znali da je jedanput odavde krenula tročlana delegacija u Francusku kako bi udali malodobnu kraljicu Mariju koja je razvrgla zaruke s češkim kraljevićem Žigmundom. Ali ipak, idemo mi nekim redom pa da narod bar malo bolje razumi ki je ovde bil i zač.

Malo gori sam spomenula kako su se Nikola IV. i Doroteja Gorjanski venčali, a o tome nam svjedočidu i grbovi Gorjanskih i Krčkih na zaglavnim kamenima svoda crkve na Gradini. Takvim ženidbenim vezami, knezovi Krčki su jačali svoju gospodarsku i političku moć u sjevernim, sigurnijim krajevima Hrvatske. Upravo on je bil najsposobniji izdanak Frankopana koji je utemeljil njihovo ime i moć. Ni on til niš prepustit slučaju pa je nakon nekog vremena dogovoril zaruke između svoga sina Ivana VI. (poznatijeg kao Anž) i Katarinom Nelipić koja je bila starija ćer Ivana Nelipića,

zadnjeg muškog potomka roda koji je držal cetinsku župu. Katarini je dal da baštini sve posjede, a mlajoj ćeri je dal 10 000 dukata za miraz i rekal da mora bit zadovoljna i s tim (bome je bil široke ruke). Nakon nešto godin Nikolu je zadesila smrt i tako je umrl ko ban Hrvatske i Dalmacije. Iza sebe je ostavil devet sinov koji su se prilično međ sobom svađali i tako su uspili podilit Frankopane u Modruša 1449. godine. Brinje je tada dobil Ivan VIII. Nakon nekog vremena ban Derenčin opsjeda Brinje i odlazi na Krbavsko polje jer su taman tad Turci navalili na Liku. Tako je tamo jadán izgubil glavu ko i mnogi drugi hrvatski plemići. Brinje su nakon Ivana VIII. naslijedili njegovi sinovi Krsto i Vuk. Krsto je malo zatim poginul a Vuk je uz prekide bil vlasnik Brinja i Sokolca.

Iz starog albuma

Turci su i dalje bili nemilosrdni i stalno napadali, ali Sokolac nikad nisu uspili zauzet. Možda zato ča je baba Rajkovička poljivala po Turci vruću juvu. Ki će znat...???

Vuk Frankopan je prepustil Brinje upravi Senjske kapetanije u sastavu Vojne krajine. On je bil jedina nada za očuvanje brinjske loze Frankopana, no zadesila ga je teška sudbina te je u jednoj bitki u Njemačkoj ostal i time zauvik ugasil svoj del loze.

Zna moja baba često divanit koliko je ta Gradina u prvanja doba značila našem narodu. Kako se gori jigralo, pivalo, sakrivalo a bome i ašikovalo. Ki zna kakovi se pričic naslušala naša Gradina, koliko povijest sakriva u tom kamenu, ki je sve kroza nju prošal i išal? A bome su se o njoj i pisme pivale. Pa kaže jedna naša dobro poznata:

Ča se ono nasred Brinja beli?
 Il je vila, il je gruda sniga.
 Nit je vila, nit je gruda sniga,
 već su dvori Zrinskih Frankopana.

Stari brinjaci velidu da je najlipše zvono bilo sa Gradine iz kapele Presvetoga Trojstva, a ja ću vam za kraj samo vo reć:

Kad će doći staro vrime ono,
 da ja čujem sa Gradine zvono
 i zapivam pisme stare,
 Škamnice adio Mare,
 slavni Brinju grade!

Klikom na sliku pogledajte **You Tube** Razglednica iz Brinja

Iz starog albuma

Jivanja u Lipica

Pripremio: Ivan Tominac

Lipice su naselje nedaleko Brinja. Smjestile su se na brdskim obroncima i okružene crnogoričnom šumom. Svega nekoliko minuta vožnje od središta općine Brinje. Kao i u svakom brinjskom kraju ni Lipice se ne mogu pohvaliti živućim glavama, a usprkos tomu stari koji su u mjestu nekada živjeli satkali su

tradiciju koja živi i danas.

Od kulturnih obilježja svakako je bitno napomenuti crkvu, jer stanovnici kraja većinom su katoličke vjeroispovijesti, a religija im igra bitnu životnu ulogu. Vjera ih vodi kroz sve bitne nedaće i poteškoće s kojima se susreću na svom putu.

Crkva u Lipicama jest crkva Sv. Ivana

Krstitelja, a dijelom je župe osnovane 1871.

godine. Sama crkva izgrađena je sedam godina kasnije; djeluje od 1878. sve do danas.

Spomendan Sv. Ivana Krstitelja obilježava se 24. lipnja. Lipice tog dana, sukladno crkvenom nositelju obilježavaju "Jivanju".

Jivanja slovi kao najvažniji događaj tog mjesta, osim misnog slavlja povodom zaštitnika nerijetko postoji i postmisno slavlje gdje se okupe ljudi iz čitavog kraja i okolice.

Iz starog albuma

Kapelica svetih apostola Petra i Pavla

Pripremila: Andrea Halgota

Otkako je „svita i vika“ u Stajnici, na brdašcu, pod samim obroncima Kapele stoji jedna lijepa mala kapelica – kapela svetih apostola Petra i Pavla. Tako se i mali zaselak u kojem se nalazi kapelica naziva – Petrovo selo. U našem se narodu kaže „kod svetog Petra“ i svi znamo na što se ta sintagma točno odnosi.

Smatra se kako je kapelica sagrađena još u srednjem vijeku i kao takva evidentirana je kao kulturno dobro. Porušena je za vrijeme Turaka, a opet izgrađena negdje početkom 19.stoljeća. Kapelica je pravokutnog tlocrta s nešto užim pravokutnim svetištem, zvonikom i trijemom. Izgrađena je od kamena. Dovoljno je malena da u nju stane svega nekolicina ljudi, a dovoljno velika da se vidi iz gotovo cijelog stajničkog polja. Obnovljena je više puta, a poznatiji događaj zbio se 1870.godine kada je postavljen novi oltar kojeg je obnovio majstor Daniel Lessel. Zabilježen je i događaj kada su stanovnici Jezerana darovali zvono kapelici koje je trebalo pripadati kapelici sv.Jurja u Jezeranama. To zvono i danas ponosno stoji

na našoj kapelici sv. Petra i Pavla.

Blagdan sv.Petra i Pavla slavi se 29.lipnja svake godine i taj je dan u našem mjestu poznat kao „Petrova“. Postoje brojne izreke u našem narodu vezane baš za taj dan. Pa ćemo često čuti kako ljetu počinje tek oko Petrove ili kako je „toplo kao u Petrovi“.

Prema riječima starijih Stajničara, nekad je proslava Petrove bila jako značajna u Stajnici. Taj se dan nije radilo u polju, nije se spravljalo sijeno već je taj dan bio isključivo blagdan. Ljudi su pješice odlazili na svetu misu u popodnevnim satima, a onda bi u razgovoru, pjesmi i plesu, ostajali na travnjaku pred kapelicom sve do noći. Danas smo ipak svjedoci kako se blagdan svetog Petra i Pavla sve manje obilježava. I sama pamtim mise unatrag 20 godina. Još prije nepuna dva desetljeća, na svetoj misli je znalo biti i stotinjak ljudi, a dobro pamtim kako smo kao djeca poslije mise kupovali sladoled kojeg bi dovezio jedan čovjek. Danas više nema sladoleda, nema one pjesme i plesa nakon svete mise, a nažalost nema više niti stotinjak ljudi.

S obzirom da nam se bliži Petrova, mislim da je baš pravo vrijeme da zaokružimo 29.lipnja u svoj kalendar jer to je jedan od značajnijih dana u godini za našu Stajnicu. Lijepo bi bilo da se, kao nekad, okupimo u većem broju.

Domaći recepti tete Kate

“Nu vamo stani da ti ništa kažem”

Lejte kod nas ispod Velike I Male Kapele starinski običaj od pamti vika je da se poštivadu čovik I žena, muški su radili teško po polju, šumama I pilanama dok su žene bile domaćice I brinule se za dicu I kuću. Bome je svaka znala čistit, prat I kuvat, brinut se za dicu I dočekađ svoga čovika sa vičerom .Svaka prava domaćica je

jimala iznad šporeta zidnicu sa natpisom kaj je jimal pametnu poruku ,a mi se bome pridržavale toga, ovom prilikom ću vam pokazat ča je I pisalo na tim zidnicama, a onda jedan naš domaći recept od nase cure Ane Biškupić ispod Velike Kapele.

Domaći kruv

Ma nema ti boljeg a bome ni finijeg kruva od domaćeg pečenog na drva! Mogu vam reć da za peč kruv u roli na drva treba pravo umjeće, pogotovo ako se zapusti dimljak pa se zaguši šparet! Malo počme gorit, pa malo ne i tako kruv il se ne speče il peregori. Zato su naše babe bile profesionalke. To se održavaj temperatura koda je to zadnje na svitu i mora se pazit na kakovi se to drvi peče, nedaj Bože da budi jako mokro il jako suvo, niš brajne onda od tog kruva!

Ko ča svi znamo, kruv je namirnica bez koje malo ki more jist bilo koje jilo. Kruv se ji uz sve, uz juve, uz meso, uz krompir, uz testo ma brate mili samo ča se ne počne još i uz picu jist! Nema niš finijeg nego kad se speče pa te naj fini topli miris opatrne po nosu, ma bi ga od sriće celog pojil! Moja baba ga fala Bogu svaki drugi dan peče, i mali kolačić uz njega. Da nebi slučajno pefalilo. Ujutro se ji uz belu kafu, u podne uz južinu a za noć u vičeri na njega je najfinije namazat putra i pekmeza. Ma za prste polizat! Evo neću više pametovat, za ve koji neznadu evo recepta pa nek se narod uči:

Sastojci:

Brašno-
ovisi u kojoj
tepsiji ćete
ga peč, ot-
prilike 1,5-2
kg (more
domaće ki
jima, more
kupovno,
more kuku-
ruzno, kako
ki voli)

Germa –
kockica ili
dvi žličice (jopet ovisi kulikog ćete peč)

Mljaka voda
– jedno pol litre

Sol

Kako se dela:

Najprvo se metne germa u vodu (10-ak minuti) da se rastopi i nadigne, može se malo pocukrit. Onda brašna metnut u zdelu, na sredini malo razmaknut i uljat rastopljenju germu, posolit i naljivat lagano vode no ča je ostalo al uz mišanje. Najbolje drvenom kuvaćom i misit i misit dok ne postane lipa fina smjesa. Onda metnut na toplije mesto, pokrit krpom i čekat još 20- ak minuti do pol ure da se nadigne! Moja baba zna prije toga metnut unutra malo ulja tako da se ne prima za zdelu! Kad se nadigne, premisit ga i metnut u tepsiju. Obavezno ga lagano odozgora razrezat po pol (al ne do dna). I vrć peč. Ako je prava temperatura i suva drva za jedno uru vremena je gotov. Povremeno pogljedat do njega da nebi iskipil i vidit dal se odozdol lipo peče. Kad se speče, malo ga umit s vodom da ne popuca i zamotat da se polako ladi. Prije rezanja neki imadu običaj prekrižit ga.

I za kraj, ki ni znal i ki ni volil neka počne jist okrajke. Rekal je star narod da ki ji okrajke da će mu bit lipša cura/dečko!

Priča iz ličkog kraja

"Veliki" Branko Brbot ~Junak iz Like

Pripremljeno: Tom Perković (Štenta)

" Nosio sam ih 5, a šesti je ispao"

Ovom prilikom predstavljamo Vam još jednoga Ličkog Diva "Veliki" Branko Brbot rodom iz Lipica, Junak 218 cm za opkladu nosio je pet momaka (šesti je ispao) ukrug gostione pred kojom je bilo par stotina Slovenaca.

"Radio sam u Sloveniji u mjesto Kočevlje mladić sa 18 godina i 218 cm jednoga dana sam navratio u gostionu u kojoj je jedan Slovenac održavao Cirkus i nosio trojicu ljudi ukrug gostione.

Non stop je vikao "Ima li netko jači, pokažite se ako ima ?????

Ja sam se okrenuo i pitao ga " Dali je uredu ako je nosim petoricu'????

Ne to je nemoguće, odvratio je Slovenac !!!

"Ako ja odnesem petoricu upita Branko, uto ga Slovenac preskoci "JA PLAĆAM PIĆE ZA SVE U GOSTIONI AL ZNAM DA JE TO NEMOGUĆE"!!!!

Branko je stao a na njega su se počeli vješati dečki, jedni su sjedili na ramenima a drugi su se zakvačili za ruke, i tako su krenuli svi zajedno u šetnju oko gostione. Jedan momak sam sebe nije mogao držati pa je Ispao, a kad je Slovenac vidio taj prizor na sav glas je javno rekao " Od sada šutim i više ne otvaram moja usta"... sjeća se Branko.

"Nemogu Vam reći odakle mi ta tolika snaga, mora da je dar Božji, Bog koji mi je podario toliku snagu koja me je uvijek pratila i nikada iznevjerila. Mogao sam dizati predmete po 100 kg sa zemlje u jednoj ruci i staviti na rame, osjećao sam da dižem neko perje ! Kada te nešto razljuti nekim ljudima skoči tlak, al meni skoči snaga koja je više nego dupla što je nosim sada.

"Veliki" Branko ili popularno zvani "Stric Brana" je ugledna i poznata osoba u Kanadskom mjestu Prince George u British Columbiju te sirom svijeta, a pozna ga cjela Australija i Novi Zeland. Jedan je od najvećih i najsnažnijih Ličana do dan danas, i u svojoj osamdesetoj godini još uvijek je spreman da odnese petoricu. Stric Brana je čovjek vesele naravi, voli društvo, pjesmu i dobru kapljicu Ličke šljive, a kad se sastanemo uvijek će reći " Toma završaj mi onu moju "PREKO KAPELE LIČKE GORE ZELENE" da Stric Brana zapjeva!

Video zapis mozete pogledati klikom na ovaj link: <https://youtu.be/arwODGMwfKQ>

Priča iz ličkog kraja

Na odmor preko Kapele

Ljetna sparina, gradski smog
Nose me mislima do zavičaja mog.

Brojim dane kada će obaveze stati
I kada ću stvari u torbe spakirati.

Djeca već svaki dan ispituju,
Nestrpljivo polazak isčekuju.

„Još malo, dica“, kažem im
odvažno,
A i samoj mi pri pomisli srce zaku-
ca snažno!

Misli evo već i sad mi lete,
Na ljeta protekla odmah me sjete.

Kapeli čim sam bliže,
Suježi zrak na prozor stiže.

Nema tamo smoga ni vreve
gradske.
Tek miris šume, idile prave seoske.

Preko Vratnika često se od tamo
otputim
Noge namočim i navečer se natrag
vratim.

Moram vam reći da su noći u
ličkom kraju
Najsličnije pravom zemaljskom
raju!

Pripremila: Branka Pavlović

I zato ne pitajte me ovo što već
znate,
Odredištima za odmore mene ne
zamarajte!

Ove moje na nogama cipele i misli
vesele
Otputit će se baš kao i svako lje-
to: preko Kapele!

Došal čovik za vikend u Liku pa išal pozdravit
komšije. Svi lipo pozdravi, a onda pokuca na
vрати babi. Ona otvori pa ga napade
"Ča sad jopet prodaješ?"

"O teeeta, ma ne prodajem ja niš, vlja ste me
zaboravili, ma sam ja sin od ove vaše prve
komšije."

Ona na to" O rožico moja, izvini mi ča sam te
odma na vrati napala. Ma čer jedan plisnjivac
prodaval nekakove knjige, ma isti kej ti"

priče iz ličkog kraja

Tete Marice “nuglić”

Ne, ne, ne, ma ni to tračarija! To mi samo malo divanimo ča smo čuli! Kojekakove šaljive izraze, komentare... Svaka sličnost sa stvarnim narodom moguće je slučajna, a moguće i ni. Ki će to sad točno znat?! Teta Marica predstavlja sve naše babe jer, ruku na srce, nema nijedne da baš nikad niš kod kuće ne kaže ča je kadi čula ili vidila, je nu!

Kuhinja po starinskom uzoru

Evo dojdem k nučici u stan pa mi točno milo i drago kad vidim ča je napravila od svoje kuhinje. Kej da dojdem u svoju kuvarnu. Nema ona namještaj visokog sjaja kej svi vi mladi koji blišći da ne moreš u njega ni gljedat!

Ona je od stariji elementov u kuhinji poskidala par vratašac i metnula firongu kej ča sam ja imala na kredencu. Evo joj radijo stoji na “kutnom ormariću” točnije na štokrlu; lipša krpa visi na električnom šporetu, i dok na hodniku bazdi miris nekakovih prčkarij ča vaj “fin” narod kuva u oni keramički lonci, iz njezinog stana se širi miris zelja i fažola iz padele na rožice.

Držite bar doniklje do starine, nemojte sve baš prepustit modi. Ako ne niš, bar će vašim babam bit drago kej ča je meni.

Bili su to ljudi

Brinjski Miner

Pripremljeno: Tom Perković (Štenta)

"Kad su rđe u njemu svaki je tunel dugačak. Nama svaki kratak" !

Ličani su tijekom 19. i 20. stoljeća svoj teško stečeni kruh zarađivali na izgradnji cesta i tunela širom svijeta. Tu su se posebno iskazali naši Brinjski mineri, ljudi koji su macom i šampom bušili rupe u kamenu i time omogućili polaganje mina i usitnjavanje stijena. I kao sto govore mnoge price nasih starih Brinjaka minera sve i jedna ima istu tematiku i pouku "

Pod minerskom Lampom zaradih diplomu najhrabrijeg Brinju i meni, vratih se da bih morao ponovo, i ponovo poc"..

"Gorak je minerski poziv ali neodoljiv,
Prošao sam kuda nitko nije prošao:
kroz trbuh planine, kamene i dubine.
Davila me prašina i kamena avet.
Ipak u Brinje na kraju kraja došao da
bar prije smrti ljepotinju vidim:
Na Kapeli zelen i nad Brinjem Plavet."

Brinjak sam kršni tvrda planino,
staroga minera sin!
Otvori njedra lezi preda me,
ruka je moja plameni klin!

Nad Stajnicom Mjesec k'o bekrija ljulja,
da mi bar u tunel hoće da doskita
da mi malo svjetla sa nebesa prati,
i o njenom hodu: s kim ide na vodu
da mi hoće bratski malo prišaptati.
Mjeseče prijatelju, lampo zavičaja,
upali se Mandi, i pripazi na nju
jer ću ti minom oči iskopati!

Bili su to ljudi

Moji Prsti nemaju papirne linije, za mene ne važi daktiloskopija. Kamen je moja legitimacija u milijardu kopija. Ostavih u zavičaju kuću, djecu i ženu, prste i mladost u srcu planina - na kamenu.

Pričat ću vam visoku priču najvećih dubina, o cvjetu plamena u truplu planina, o vatrenom oraču u kamenu minersku bajku plamenu!

Bili su mineri gole ćuskije, bez eksploziva mineri stari crnog baruta mineri snažni Hutmanova bata mineri praskavog pamuka mineri amonijeve salitre mineri opasnosti, briga i muka.

Mudri je Nobel 1867, izmislio dinamit. Brinjacima, i svim odvažnim i hrabrim plamenom ralo dao da oru brazde najdublje kroz srca planine - pravo.

Fejus, tunel kroz truplo Alpi 12 kilometara i 200 metara dug: prva velika minerska škola. 14 zima, proljeća, ljeta i jeseni trajala pod nebom od kamena.

Od 1857. do 1871.- noć. Pod minerskom lampom zaradih diplomu najhrabrijeg Brinju i meni. Vratih se da bih morao ponovo.... i ponovo poč.

U Gotthardu kroz trbušinu Alpi stazu od 14 kilometara i 900 metara s plamenom na rukama s gromovima u ušima s kamenom na plućima trčali smo 9 godina.

Bila je to planina bila je to brzina bila je to dubina nečuvena grmljavina-jezovita.

Tako mi Nobela, I dinamita!!!!

To su bile škole najveće; uspona hrabrih i nesretne sreće. Usponi mogu biti i u rupama ako se čvrstoća dokazuje mukama ako se vatra zgrće golim rukama tijelo rasteže kranovima i srce čupa kukama ako se druguje s kamenim pti-

BRINJSKI MINER

Poema

cama vatrom, čelikom i grom-žicama, a nostalgija dušu para za Brinjem, curama i tamburama.

Prešo sam kontinente preplovio oceane sve planine prosvrdlao ubijan sam bezbroj puta ali nikad nisam pao!!!

Poslušajte riječi reske iz Kamene bajke tvrde, ove šiljak imenice od kojih se srce steže, uši glume, dlanovi bez kože bride.

Govorit ću abecedom k'o što palih mine - redom:

Acid olovni, alat minerski alkalijski nitrati, ambulante amonali-explozivne tvari armirane oštrice-plot od čelika rana velika od mine i špice..

Kakve su to riječi, gdje su nastale, otkuda su u ovu dolinu divnu tako stravične i ranjive pale? Riječi vatre, grmljevine, jezive jeke; iz tunela sa štreke. Pogledajte gore iznad glave, beskrajne dubine kao oko plave, i zamislite, ako možete,

Bili su to ljudi

nebo od kamena.

Barberi, barut crni
baston, je toljaga, batina,
štap bat... U oku, mozgu,
plućima na grudima kame-
na kap, minerska krv.

Tunel je ravan, kamen ba-
kovit nepomičan - živ.
Bočne mine, bočni klin
brašno kameno-planina
džin.

Bronhijalna astma
smrvljen čovjek sasma.

Sve se može zamisliti
od kamena. Sve, osim
nebo. A ja sam pod
njim staso: po njemu
hodao dizao na nje
gromove zvijezde kame-
ne s njega skidao i ka-
menog boga noktima
sam grebo!

Crni barut, crna jama ci-
jepanje kamena, crno
sunce. Od kamena nebo?!
Onda je moj brajko, kame-
na i kiša.

Čelične motke, čelično uže
čeone mine, čuskija čunj
prodorni...

Ponos, i muka i srce brinjs-
ko, i brinjska ruka i rana
minerska bez jauka.
(Probuđena gora urliče i ku-
ka.)

Kamena rosa kamenog neba
i kamena magla. Minerska
lampa jedina zvijezda.

*O Sokolče grade, da l'
ću ugledati zidine tvoje i
sokolska gnjezda?!*

Detonacija, dim, dinamit
dioksid ugljikov, dubinske
mine...

I ja sam dinamit pod ka-
menim nebom užežen
fitiljem junačke starine.
O Brinje moje, gnjezdo min-
ersko, uzvišenje roda kroz
strašne dubine, Cvjetom
srca tvoga, rukom tvoje

ruke, podnosim sve
muke, bušim, palim
mine.

Explozija, eksplozivni pli-
novi...

A moja se Manda pod
Kapelom nada prinovi;
rodit će se muško, i min-
er će biti, baražnom ću
vatrom taj dan proslaviti.

*Tice kamene, lete tvrda
jata. Sve je kameno osim
ruka brata. Kamena jata
u kameno nebo udaraju.
(Što li Manda radi u
starome kraju? Nad
Stajnicom Mjesec k'o
bekrija ljulja, da mi bar u
tunel hoće da doskita, da
mi malo svjetla sa ne-
besa prati, i o njenom
hodu: s kim ide na vodu
da mi hoće bratski malo
prišaptati. Mjeseče pri-
jatelju, lampo zavičaja,
upali se Mandi, i pripazi
na nju jer ću ti minom oči
iskopati!)*

Fišek, fitilj, fogin, fosfor
fugasne mine...

Bili su to ljudi

Lete kamene tičurine; kameni kljunovi, kamena krila i pusti pijuk iz pluća planine.

Gimnastika disanja, glavni naboj gutaperka, grgolj podzemnice grumen- je mokro od kapavice...

Nebo od kamena. Zlobog, rogonja kameni plazi jezik plameni; bilo planine visi na meni, pa ajde živ ostani!!! 'Ajde opet, miner ne postani, pa za podsmjeh brinjskom kraju, ostani...ostani...ostani!

A zemlja te škrtu u tunele goni, ponos minerski i glas pradjedova u ušima zvonu neodoljem zova. (Zemlja je kvrgava kamena batina, Ja, pionir tunela, živa munja rova.)

Hauser formula, hodnik minski horizontalni plinovi, hvatač prašine...

Probušene planine; spojene daljine. u čeličnu užad, rukama mojim, svezani iskonski džinovi kamene pjenom sline.

Inicijalni eksploziv, iskopine krute injekcije betonske, invaliditet...

Gorak je minerski poziv ali neodoljiv. Prošao sam kuda nitko nije prošao: kroz trbuh

planine, kamene i dubine. Davila me prašina i kamena avet. Ipak u Brinje na kraju kraja došao da bar prije smrti ljepotinju vidim: Na Kapeli zelen i nad Brinjem Plavet.

Jumbo, skela s bušilicama, jačina naboja, jako vrelo sumpora, jeka podzemlja; jezivi jauk jame, jarka boja krvavoga mesa, jaka rana...

*Planina se raskomadana
Čeka me moja Ana.
Besjedom pisma milovana.
Za minu poujenčana. Sve se
prolama, sve se prolama;
novi će mineri doći za nama.*

Kalota tunela, kramp, kran, kontuzije, krater...

*Neću odustati planino,
pokori se!!! O nebo kame-
no, otvori se vrag ti odnio
mater!*

Kamena prašina kubija, kubija, kubija...

Danas smo ušli pola aršina; kubija planinu ubija, a meni na prste krvavo prstenje navlači, na glavu smet kameni nabaci.

Tvrdo je stjenje duboko Ali su tvrdi Brinjaci! (Reći će bubanj pred općinom tko li je ostao, tko li je bio nejači.)

Komora minska klinovi...

*Bič će na kraju puknuti.
Vidjet će ova kamenčina,
tko su brinjski džinovi.*

Bili su to ljudi

*Moramo složno ruknuti!
Mi smo momci Ličani,
Stajničani, Križopoljci,
Kameničari, Lipičari.
Letinčar, Jezeranci
Gornjaši. Minerski unuci,
braća minerska, minerski
očevi i sinovi, tunnelske
škole d'aci.*

U nošnji vatre rukama-
svjetski prvaci!!

Lomilica, lom, liz plameni
lutajuća struja...

Brinjski gromovnici kame-
nih oluja u srcu planine
upliću štapine; što je tvrda
stjena ljuća minerska guja.

Maca macola, macak...

*Kad su rđe u njenu svaki je
tunel dugačak. Nama svaki
kratak.*

Metan mica...

Ako imaš oko, ruku, hra-
brost, snagu pratit će te
srića. (Bat je molitvenik i
bogu i vragu.)

Mine: čeone, dubinske, fu-
gaste glavne, horizontalne,
komorne kamuflirane,
kotlovske, kratke narmalne,
obodne, plitke, podizujuće
podnožne, profilne,
prodorne, pukotine, radijal-
ne, rasprsnje...

*Brinjske, napunjene srcem
od čovika Ni jedna stjena
neće izdržati kada Brinjak
minom izgovori: **LIKA!!***

Nesretni slučaj nosila... Mi-
na nas je hranila, uzdizala,
kosila.

Olovni acid, oboljenja okna
minska; prozori...

Pod nebom kamenim ka-
meni su obzori.

Otpucavanje, otkopavanje
otrovni plinovi, opekline
oštrenje čelika...

Vruća jata kamena; buktinje
ljutog plina. Med kušan
žlicom minera ima okus pe-
lina. (kakva je onda palenta,
kakva li žuta slanina!)

Pik, patron, pijuk, piloti
palioc mina, pamuk
praskavi pritisak brda,
potresi...

Probi planinu, zaradi pal-
entu; glavu u torbi
ponesi.

Rampa rana reuma...

Sve je brate, minersko:
odijelo, alat, blagoslov,
kletva večera, ručak, plod
i sjetva minerski kum i
kuma.

Ručno bušenje, rupe,
rušenje sanitet, serijske
mine, sipače skele...

Prepipaj, provjeri i
pregledaj, ne vjeruj što ti
vele. Kud ne trebaš voziti
prođi i pješke; mineri ne
odgovaraju za svoje
greške, glavom svaku
plate na licu mjesta.
Tunel ujeda, guta, zoblje.
Tko u tunel pogriješi,
stiže na groblje. I to za-
kovan, neotvaran;
najčešće sanduk krpa
ispod kamenih hrpa. Ne
možeš se oprostiti sa pri-
jateljima niti sa rod-
binom.

Bili su to ljudi

Prepipaj, provjeri, pregledaj, Ne šali se minom!!

Sklonište skučenost prostora...

Kada se započne probiti se mora! Ne da se kamen, urliče gora. Brinjaci su tvrdi od tvrđeg, na ruk! Idemo ruknuti, nekuda mora puknuti brijeg!

Stresaljke, sumpor svrdlo zmijsko...

Otkinut prst, stopalo kljasto. Kruto ostalo koljeno, Još samo kuca srce Brinjsko, minersko nepokoreno.

Škalje, šleperi, šoralica špinceta, šamp, šiljak, štapin...

Brinjak sam kršni tvrda planino, staroga minera sin! Otvori njedra lezi preda me, ruka je moja plameni klin!

Temperatura, tempo topovski prodor, trinitrotoluol, tuberkuloza, tvrdoća, trpez...

Planina zmija sa sto glava, Ja, s milon bodlji - jež.

Udar, ugljik, ugušenje upaljač, upetost, uže čelično...

Sa smrću sam se rukovao, spavao, ručao, večerao, rakiju lokao Ja brinjski miner- osobno.

Val eksplozivni vapno živo...

Moja je pisaljka šamp. Tunnel-knjiga. Tvrđi kamen- jedino štivo.

Vijci, vile, vitlo, varnice vrane kamene pred očima vode u tunelima...

Ne može svatko miner biti, kamen se lomi srcem, i čelima.

(Brinjak, mrka ljudina topi kamen grudima; radi, i piva

k'o na prelima.)

Začepljenje, zaraze zmijsko svrdlo, zrak tekući, zub...

Hajde probaj mekan biti, a ne budi grub; pojest će te mrak tunela spržit vreli stub.

Žaga, žbarada, žuljevi žilavost kamena...

Ako mi nađeš tvrđu planinu od mojih dlanova i ramena, oblačim pregaču, idem u zapećak kod starih žena neka me među ljudima nigdje nema!

Od ove abecede gorak se krušac jede. Ali ponos minerski, prkos nevolji ne pozna prosjačke bijede. Od ovih riječi trava ne raste. Ne pjevaju ni kakve tice. Te su riječi moj rodino, vatrene

Bili su to ljudi

Ima. Kažite svima; ima, ima, ima! To su one neizgovorene pod kamenim nebom u mukama. One su ljubav u nama. Zbog njih se planina slama.

Vid neviđa. Oči u tunelu; cvijet srca u ljutom kamenu. Bratu i prijatelju pružena ruka, to je glas mina, smisao muka.

Dijete, dijete, pa opet dijete! Što su tuneli, stijene što lete, ako se mora nahraniti dijete; sačuvati čeljad od strahote, eto ti minerskog smisla ljepote.

Ima bezbroj pravih riječi, recimo; prava pravcata tica nije li ljepša od korda i žica?

Krava hraniteljka, koju sam izminao u Nebraskim planinama, a kupio od kuma Marka iz Lipica.

Ima ljepote. Ima. Ima U srcima. U vatrištima.

Dušu brinjsku mini dati, na strašnom mjestu postojati, našu pjesmu zapjevati.

Gdje se ona zaorila planina se rastvorila, uzdigla nas u junake, rodnoj LIKI kruna bila.

Internacionalna pjesma u nama; radnička svjetlost luč. Ona je pismo budućima, i ptica rada zlatopera.

U ruži mog minerskog srca gnijezdo je savila ova ptica.

Njen pjev, slobode svita čini me jačim od dinamita.

J.S. Prica

Ličko prelo

Dobro večer !

“Jeste kod kuće evo mi došli kod vas na televizor”? Tako bi započela zimska prela u našem kraju. A mi da se vratimo u ta lipa vremena odlučili smo da Vam ostavimo par video zapisa iz nasega kraj.

Sete i uživajte !

Pripremlj: Tom Perković (Štenta)

Kliknite na sliku da pokrenete video zapis

Stajnica 1965

Lika007

Subscribe 7

1,628 views

+ Add to Share *** More

Published on Mar 4, 2015
Kratak dokumentarni video zapis iz 1965-1973 godine sa područja Stajnice i okolice.

I love Croatia Kroatina Hrvatska Lika Jezerane Stajnica 1988

MLADEN9

Subscribe 20

4,110 views

+ Add to Share *** More

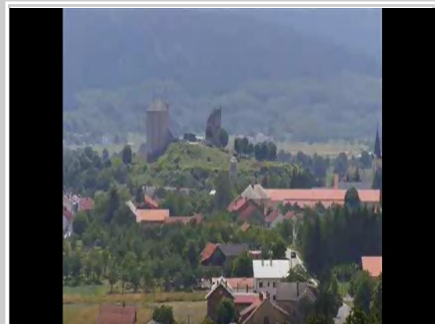
Koka Vujak Stajnicki tamburas i pjesnik

lican007

Subscribe 68

5,683 views

+ Add to Share *** More

Brinje Moje (1dio)

lican007

Subscribe 68

25,580 views

+ Add to Share *** More

Brinje moje (2 dio)

lican007

Subscribe 68

12,464 views

+ Add to Share *** More

EXKLUZIVNE VIJESTI

Doček nove 2015. Brinje ples u domu!

TvLoki

Subscribe 5,693

6,819 views

+ Add to Share *** More

Fotografija miseca

Ovom prilikom vam ostavljamo jednu lipu sliku koja kaže 1000 reči, ma ča 1000 ?? 10000, a mi bi još pridodali ovako po domaci.

"Je ma moreš ti iz Like, al Lika iz tebe nikad."

©Priče iz ličkog kraja